

Szerkesztési iroda:

Nagy-Bacsok, Nagy-Bacsok,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Bacsok, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybacsok, 1896.

XXV. évfolyam, 155. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 .
Negyedévre ——— 3 .
Egy óra ——— 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Szerda, július 8.

Szabadság és szabadelvűség.

Nagybacsok, július 8.

(F) Magyarország haladásának és fejlődésének alapját a szabadság és a szabadelvűség képezi. Ezeket épült föl az alkotmányosság és a jogegyenlőség, amely hazánkban a külföld által is kellően elismert és méltán megirigyelt magas színvonalat ért el. Kultura tekintetében — igaz — évszázadokon át elmaradtunk, de ez iránt joggal kívánhatjuk a művelt nyugat elnézését, mert a multnak háborus viszontagságai közepette mi voltunk a török hódítás elleni védőbástya, mert továbbá a mulasztottakat az utolsó évtizedekben dicsőre méltó buzgalommal pótoljuk ki, és mert végül a kulturális elmaradottság mellett a szabadság és szabadelvűség mindig nemzeti aspirációink legfőbb célját képezte.

Akár közjogi önállóságunk, akár pedig polgári jogegyenlőségünk volt veszélyben, a nemzet zöme minden időben megragadta azt a fegyvert, amely a védelemre szükséges volt. Azelőtt kard volt ez a fegyver, most meg toll és szó.

A jogegyenlőség fejlődésének nevezetes mozzanatait jelzik a törvénybe iktatott bécsi és linzi békekötés, az 1790—2. és 1848-iki törvények, valamint nemkülömben a legújabb hozott u. n. egyházpolitikai reform-törvények. Ezek mind megannyian a nemzetnek a szabadelvűség érdekében tanúsított önvédelmének eredményei. A felekezeti szűkkebitő reakció ugyan úgy szeretné a dolgot feltüntetni, mintha a kormányhatalom valóságos támadást intézett volna a katolikus vallás és a kath. polgárok lelkiismereti szabadsága ellen, de a józan és higgadt közvélemény tudja és érzi, hogy a reakció provokálta a liberalizmust, amely kénytelen volt védekezni.

A védekezésnek eszközüül szolgálnak

az egyházpolitikai törvények, amelyek ellen éppen ez okból a felekezeti reakció üldözöttség címén hajszát indított és izgatást folytat. Ez a néppárti agitáció most az általános képviselőválasztások küszöbén fokozott erővel folyik, mert intézői érzik, hogy a néppárt pozícióját, amelynek létezését oly régóta hirdetik, anélkül, hogy megváltatani sikerült volna, most már csakugyan meg kell teremteniök, ha csak nem akarják lábuk alól teljesen elveszíteni a talajt.

Gyengeségük érzetében a néppárti agitátorok előbb mindig a legnagyobb erővel dicsekedtek, midőn azt állították, hogy nem kisebb személy mint maga a koronás király az ő pártjukon van. Evvel a henczegésükkel azonban alaposan felsültek és azóta, mióta az egyházpolitikai javaslatok a királyi szentesítés folytán törvényekké lettek, abba is hagyták ezt a hiresztelést, és lejjebb szálltak connectióik színvonalának hirdetésében. Azóta a főpapokat figurálták protektoraikként, de épp oly kevés eredménnyel, mert a főpásztorok nemcsak teljesen kivonták magukat az agitáció elől, hanem határozottan a békét hirdették. A néppárti agitátorok azonban ezzel szemben sokat jelenteni akaró ravasz titokzottsággal azt suttogták, hogy a főpapok benső meggyőződésük szerint a néppárti mozgalmat helyeslik és csak a külső alakítás kedvéért hirdetik a békét. Most azonban e tekintetben is megkapták a kegyelemdíjást és pedig olyan oldalról, ahonnan legkevésbé várták, Nagy-Várad bíboros püspökétől, aki — bár köztudomás szerint nem liberális, hanem konzervatív érzelmű, mégsem habozott visszautasítani a néppárti izgatást.

Ez az előjel a választások előtt éppen nem biztató és kedvező a néppártra nézve, s bizonyára az eredmények még sokkal kedvezőtlenebbek lesznek!

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 3. községi jegyzők kongresszusa.

Augusztus 17. Közig. bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nő részére kedden és pénteken délután.

— **Allamsegély.** Szilágyevics Perszida kispáji gör. kel. szerb lelkész özvegye, karlovai lakosné részére 30 forint államsegély engedélyeztetett.

— **Katonaparádé az orosz czár tiszteletére.** Az ünnepélyességek programja, melyvel az augusztus hó második felében Bécsbe érkező orosz czári párt fogják megtisztelni, még nincs véglegesen megállapítva. Még tegnapielőtt is kétséges volt, hogy a czár tiszteletére lesz-e katonai parádé. Mint azonban ma biztos forrásból értesülünk, a Schmelzen rendezendő nagy katonai díszszemle tényleg tervbe van véve. — Részt vesz benne az egész bécsi helyőrség, és a Bruckban táborozó összes hadseregcsapatokat is Bécsbe rendelik. Királyunk és a kir. hercegek okvetlenül részt vesznek a szemlében, de hogy a király maga fogja-e a csapatokat vezényelni, e tekintetben még nem határoztak.

— **A honvédség köréből.** A pancsovai honvéd zászlóalj július 12-én indul el állomáshelyére; 12-én Torontál-Petrovosczele, 13-án Temes-Miklóson lesz és 14-én ér Verseczre. Visszatérő útjában a pancsovai zászlóalj aug. 2-án Károlyfalván, 3-án Réva-Ujfalun lesz elszállásolva és 4-én Pancsovára érkezik.

— **Az időről.** Végre mégis csak megfordult az időjárás, hála Istennek, nem kell befutnunk a pocsolókba, nem fujja tele szemünket, szánkat porral a szél, újra elfoglalta helyét a mennyboltozat a nap és ragyog dicsőségesen. Azaz pardon, ne csináljunk új tanokat! A nap azelőtt is ott volt a régi helyén, csupán a kőszá fellegek takarták el előlünk, hogy ne lássuk mosolygását, boldog ragyogását. Ma újra visszatért hozzánk, lebecsálja reánk sugarait és kedvre hangolja még a pesszimistát is. A csunya idő elmúlt, lehet róla már pletykázni. Nem tudom, volt-e valaki, a kit ne ejtett volna kétségbe az

A „TORONTÁI” TÁRSALJA

Bolygó csillagok.

Írta: Kobold.

A kupében egyetlen ur üt jól elnyújtóva és belemélyedt valami francia regénybe. Egy szer aztán nagyot ásított és lecsapta a könyvet. Unalmas volt a regény; unalmas az egész világ. Végigfeküdt az üléseken unottan, aztán felállt és idegesen bámolt ki a nyomasztó, egyhangú, szürke égbe. Oly véghetetlen unalmasnak, egyhangúnak, szürkének tetszett neki az egész világ. A vonat megállt valami kisebb állomáson. Nem tartotta érdemesnek fölemelkedni és ki nézni a peronra; de fölzavarta a kalauz hangja, mely behallatszott a folyosóra: „Tessék kérem; itt van még hely.”

Főnt említett ur mérgesen szedte le lábait az ülésekről. A folyosó ajtaján fiatal nő lépett be, könnyű főhajással fogadva a meghajtást. Mőgötte jött a kalauz, félig bocsánatkérő, félig vi gyorgó arccal pislantva a benlevő urra; átllyu kasztotta az ujonnan jött jegyét, és kiment.

A mérges fiatal ur szelidült arckifeje zéssel kezdte vizsgálni utitárenőjét. Nagyon elegáns sötétzöld u-i ruhát viselt; előkelő nő le hetett, mert amit az elegancia főkellékének tartanak, cipőhegye, keztüje, kalapja kifogástalan volt. Valami ismerős vonás volt egész lényén; Horthynak úgy tetszett, mintha már látta volna ezt az alakot valahol.

A fiatal hölgy félig elfordulva utitáskájában rendezgetett. Horthy nem láthatta jól az arcát. Kíváncsian várta, hogy visszaforduljon, de a táská soká nem akart rendbe jönni. Valami ideges türelmetlenség vett erőt rajta; már többször kinyitotta a száját, a kérdésre, hogy soká tart-e még a dolog?

A fiatal hölgy végre visszafordult. Nagyon gyerekes arca volt még, de két okos, szürke szeme fürkészőleg nézte a vis á vist.

Egyszerre fölcillant a szeme, elnevette magát.

— Jé, Horthy, — szólt aztán.

A nevére szólított csodálkozva nézett rá, aztán homlokához kapott:

— „Gizi! — Pardon. Nagysád — hebegett. — Maga az?”

— Persze, hogy én! — nevette a nő — mi van azon olyan bízhatatlan?

A férfi nem is hallotta. Gondolatokba mélyedt. — „Gizi: a kis Gizi” — mormogá magában, mintha egy álomképet látta.

Az asszony türelmetlenül fölbeszakította:

— Pedig én vagyok, és nem a szellemem. Itt a kezem; husból és vérből van.

A férfi elkapta és megcsókolta a kinyújtott kezét.

— Ré; nem látjuk egymást, — mondá az asszony. — Három éve, — folytatta tovább elgondolkozva.

— A bában utoljára . . . mosolygott a férfi.

— Rosszul emlékszik; mondá a nő pajkosan. Bál után való délelőtt, mikor egyedül mentem üzletbe, és maga elkísért. Azóta nem láttuk egymást. En még aznap délután elutaztam, és azóta nem voltam abban a városban.

— Három év. — A férfi elnyomott egy sóhaj.

Hallgattak; nyomott lett a hangulat; mindketten érezték, hogy valamit kell egymásnak mondaniok, és egyik sem tudta, hol kezdje.

— Hová utazik? kérdé végre Horthy.

— Haza, — felelt a szép asszony. — Egy óra múlva odaérek.

— Haza? Hiszen a szülei nem erre felé laknak?

— Nem szüeimhez. A férjemhez.

Horthy fölugrott. — Férjhez ment? kérdé félig meglepve, félig ijedten, mintha nem menne a fejébe.

— Nos igen! — nevetett az asszony. Ne csodálkozzék annyira; az udvariasság volna. Azon csodálkozik, hogy akadt olyan bolond, aki engem elvett.

— Dehogy, — mormogt Horthy összeszedve magát. — Hiszen én is . . . . Elhallgatott hirtelen.

— Igen — kacagott az asszony — maga is el akart venni valamikor régen. De aztán meggondolta a dolgot. Emlékszik még, milyen feltekeny volt Kocsak Gyurira, aki nekem akkoriban udvarolt? S majális után való nap, mikor elkísért . . .

A férfi zavartan, várakozva tekintett rá; az asszony pajkosan folytatta:

— Mit is mondott akkor nekem? Ah igen! emlékszem már! O yan megható volt! Maga az utczán drámai poseba vágta magát, és elkezdett szavalni: „Nagysád én önt szeretem. Most még nem nőülhetek, mert szolgabírói fizetésemből nem telik, de egy-két év múlva bizonyos vagyok, hogy jobb állásom lesz.” Ilyes félet mondott. Meg vagyok győződve, hogy most nincsenek ilyen romantikus hajlamai. Nos! Szolgabíró még?

— Nem, — felelt a férfi szárazon. — Főjegyző vagyok. De ez nem tartozik ide. Mondja inkább, mit felelt maga akkor?

Az asszony vállat vont.

— Tulajdonképen nem is emlékszem, hogy feleltem volna valamit. A dolog nagyon meglepett, és meglehetősen mulattatott. Aztán, ha jól emlékszem, azt mondtam, hogy itt ugy látszik divat az efféle, mert ez a dolog már a majálison

őreg Medard, mikor 10—15 fokos időt hozott magával és avval fenyegetett, hogy nem mulik el néhány hétnél előbb. De miként a drámai hősi életében is beáll a peripetia, úgy az időben is beállott. Nem kell már arra gondolni, hogy vándoroljunk ki a lappok vidékére, mert — és az elég furesza természeti tünemény — mig mi übercezhában dideregtünk, addig ott a reggeli órákban 16—25 fokos melegben sétáltak jámbor felebarátaink. Bár csak így maradna most tovább is, legalább lehetne folytatni a túrdózást is.

— A bogosáni zászlómerénylet. A bogosáni zászlómerénylet ügyében az elsőbírói tudvalevőleg Diakonovits mérnököt, Zsiánú, Spineánú, Stefániánú írnokokat két-két hónapi fogsággal és 300 forint pénzbüntetéssel sújtotta. A merényletet pedig államelleni kihágásnak minősítette. A temesvári kir. ítélőtábla azonban másként fogta fel a dolgot és a két havi fogságbüntetést helybenhagyásával a merényletet államelleni vétségnek minősítette. Az égetés hősei közül továbbá kettőt, kiket az elsőbírói felmentett, a királyi tábla ugyancsak vétkesnek találta és az említett ítéletet rájuk is kiterjesztette. Mint nekünk írják, a vizsgálatot egy oláh pópa és neje ellen is meg fogják indítani, kiket az egész gyalázatos merénylet értelmi szerzőinek tekintenek.

— Virághullás. Nagyszentmiklósról az elmúlt hét halottjaiként három fiatal élet kimúlását jelenté tudósítónk: Mohr Hermina, dr. Brájer Kornél nagyszentmiklósi járásorvos 16 éves nevelt leánya és unokahuga az egyik, kit elragadt a könyörtelen halál. — Rankov Helén, egy 18 éves szép polgárleány ugyancsak elhunyt tüdővészben. A harmadik halott Antonovics H. szerb hitközségi tanítónének fiátévére, a 16 éves Milán volt. A fiatal halottak a maguk körében érthető részvétet keltettek.

— Pör a Daisy keringő miatt. Berlinben nagy pör folyt le a napokban a nálunk is közkedveltségű Daisy keringő miatt. Egy amerikai komponista egész csapat berlini zeneműkiadót perelt be azért, hogy e művet jog nélkül kiadták. A bepanaszolt kiadók szakértőket hallgattattak ki. Az egyik azt állította, hogy Daisy egy amerikai utcai népdal, tehát közkinccs; a másik azt mondta, hogy a Salamon király operában egy feltűnően hasonló dal foglaltatik; a harmadik azt vallotta, hogy ő már 1892-ben kiért zongorán egy énekesnőt ilyenforma dallam éneklésében. E szakértői vélemények alapján a bepanaszolt kiadókat felmentették a vád alól.

— Ügyvédi bukfelez jótékony célra. Még 1893-ban történt, hogy a szabadkai ügyvédi kamara fegyelmi bírósága vád alá helyezte egy ügyvédet, a ki csupa bácskai virtusból, világos nappal cigánykereket vetett az utcán.

Az ügyvéd ezért a mutatóváért, a melyet különben boros fővel követett el, egy lovat kapott ajánlékbe, a mit rövid ideig a birtokában is tartott. Később azonban eladta a lovat és a vételárul kapott negyven forintot jótékony célra fordította, ezzel akarván bebizonyítani, hogy jótékony célra vetett — cigánykereket. A kuria a napokban foglalkozott az ügygel és mint az „Ügyvédek Lapja” írja, helybenhagyta az elsőfoku fegyelmi bíróság határozatát, mert a vizsgálat adataival és a panaszolt ügyvédnek beismerésével bizonyított az a tény, hogy panaszolt ügyvéd nyilvános helyen, nappal, többek jelenlétében bukfelezet vetett és ezért egy lovat kapott, az 1874. XXXIV. t. cz. 68. §. b) pontjában meghatározott fegyelmi vétség miatti vád alá helyezésre elégséges alapot nyújt.

— A szökés — harmadszor... A beregszói (Temes) csendőrséghez kétségbeesett zokogással rohant be a napokban Csirku Szavetta ottani lakosnő és elpanaszolta, hogy valami lelketlen Don Juan megszöktette az ő kis leánykáját, a ki még csak alig 13 éves és olyan ártatlan gyermek! Eddig már talán lelépett az erény utjáról és mindez az ő gondatlanságának eredménye, mert egy délutánra magára hagyta, a mikor kizsákmányolta a csábítója az alkalmat. Az anya fájdalma meghatározta a csendőröket is, a kik pedig egyébként bátor szívű emberek szoktak lenni, és azonnal a legerélyesebb kutatásokhoz fogtak, hogy minél előbb visszavezhessék szerető anyja karjaiba az érintetlen virágot. De mekkora volt a közbiztonság derék őreinek a csodálkozása, a kik ezuttal a legszentebb érdekekben fáradoztak, mikor kényes feladatuk teljesítése közben rájöttek, hogy a parázsszemű Parazskena először is több tavaszt látott, mint a mennyit a gyöngéd anya első meglepetésében bevalloott, de azután meg — és ez a fő — jelen „kirándulása” sem az első, mert harmadszor tette azt már meg különböző egyénekekkel és különböző körülmények között. A Fáma azt is beszéli, hogy a kis mimozsa rövid élete éppen nem szűkölködött volna nagyobb szabású kalandokban sem, ha akad egy-egy regényéhez idejekorán hősi. Ezuttal azonban csakhamar vége szakadt a gyönyörűségei idyllnek, mert a csöppnyi ártatlanságot visszavitték az anyai ölelő karokba. A gondos mama pedig vigyázni fog rá egészen a — legközelebbi szökésig.

— A gyertyamosi konviktus. Azon szülők, kik fiaikat a gyertyamosiak szegedi konviktusába felvétetni akarják, ebbeli szándékukat legkésőbb július 31-ig jelentsek be az intézeti igazgatóságnál Gyertyamoson. A kérelemhez mel-

léklendő: a) keresztlevél és a legutóbb kelt iskolai bizonyítvány; b) a felvételt kívánt tanuló testi épségét igazoló első vagy másodszori himlőoltási, továbbá trachomamentességi orvosi bizonyítvány; c) kötelezővény arról, hogy a szülőkre és helyetteseikre vonatkozó intézeti szabályzatnak alávetik magukat, d) jogérvényes kötelezővény arról, hogy a szülő vagy helyettese az ellátási, felszerelési díjakat pontosan, a kiszabott időben előre megfizeti, a ruházatról, előforduló gyógyszerári és más, a növendékét illető évközi számlák kifizetéséről gondoskodik. — 2. A felvételnél első sorban azon növendékek részesülnek előnyben, kik az elemi-, polgári-, kereskedelmi- vagy ipariskolákat látogatták; másodsorban felvétetnek a realiskolát vagy végül a gimnáziumot látogató növendékek. — 3. Az ellátási díj egy iskolai évre 120 frt, mely összeg negyedévi vagy havi részletekben az intézeti pénztárnál Gyertyamoson előre fizetendő. A felvétel alkalmával minden növendékért 12 frt beiratási, 2 frt orvosi és 1 frt butorhasználati díj teendő. — 4. Ezért a növendék részére csupán lakás, ételmezés, mosás, fűtés, világítás és felügyelet jár. — Hogy a növendékek milyen ruhafelszerelést kötelesek magukkal vinni, arra nézve kétséggel ad felvilágosítást az igazgatóság. — Egyszermind pályázat hirdetik a 6 praefektusi állásra. Pályázhatnak azon ifjak, kik a kereskedelmi, real-, tanítóképző vagy gimnázium két felső osztályát látogatták. A praefektus az intézetben ingyen ellátásban részesül s ezért tartozik a növendékekre felügyeletet gyakorolni. A kérvények szintén e hó 31-ig terjesztendők be a konviktus goncfnokságához Gyertyamosra.

— A seb. Egy közeli városban történt. A szalma-özvegyek mulatságairól közölt a lap — személyi híreket. Nagy pánik keletkezett erre a legénykedő fejek táborában és sok tréfa éleződés esett ez alkalomból. Egyik kedélyes érdeklő, pompás humorral fogta fel a dolgot és egy társaságban szemrehányó dikkötőt tartott az újságíróknak s majd így fejezte be:

— Mindig hallottam, — mondá bánattal — hogy a sajtó sebeket üt, de azokat be is hegeszti...

Itt megállt és felsóhajtott:

— Csak arra vagyok kíváncsi, hogyan fogja behegeszteni azokat a pofonokat, amiket erre a hirre a feleségemtől kapok.

— Nagyszentmiklósi vásár. „Turi vásár sátor nélkül” ezt a népszerű dalt „Nagyszentmiklósi vásár eső nélkül” refrainnal lehetne énekelni, mert az eső, a vásáros népség réme, mint onnan írják, megint elrontotta a jó vásárt. Nagyszentmiklóson különben nem emlékeznek, hogy a vásárjuk minden eső nélkül mult volna, pedig a ki az ottani vásárteret látná, esőidőben azt mondaná bizonynyal: ments meg uram tőle, mert bokáig ér a legkisebb esőben is a sár. A kirakás különben szépen indult, de a nagy esőzés mindent elrontott.

Koncsek Gyuritól hallottam azzal a különbséggel, hogy az már akkor volt olyan helyzetben, hogy nőstülhessen.

— Es Koncseknek mit felelt?

— Amit magának! Tudomásul vettem, elnevettem magamat, és azzal el volt intézve a dolog. Mit akar, mit feleljen egy lány ilyen esetben, ha igent nem akar mondani? Csak nem csaphattam drámai jelenetet. Különben is maguk ép annyira nem vették komolyan a dolgot, mint én, tudtam, hogy nem verik a fejüket a falba utánam.

— Hát ha még is? szólt Horthy rejtélyesen. Az asszony hidegen intett.

— Soh se fáradjon. Ugy sem hiszem el. — Aztán nevetett. Tudja, — folytatta, — mikor akkor hazamentem, mindent elmeséltem Ilon néninek. Ő még intett, hogy vigyázzak magamra, mert maga úgy sem fog elvenni. Főleg leges volt a figyelemzetés! tudtam én azt jól. — Aztán Ilon néni elment valahová látogatóba. Hazajön, s legelső szava: „Gizi pakolj, ma haza utazol én magam kísérelék el.” En csodálkoztam, de többet nem mondtam. Ugy is tett; hisz ismeri Ilon néni. Bizonyosan maguk végett utaztatott el oly hirtelen.

— A többit nem tudja? — kérde Horthy kíváncsian.

— Nem. Mi történt még? — Mi történt? — Az történt, hogy miután magától elváltam, egyenest Koncsekhez mentem. Utközben ugyan gondoltam, hogy maga nem mondott nekem semmi bizonyosat; de aztán hallgatását beleegyezésének vettem. Koncsek a vendéglőben volt. „Uram” — mondtam neki, „én szeretem X kisasszonyt és megtudtam, hogy ön is szereti. Nem gondolja, hogy egyikünk főleges?” Koncsek azt mondta, hogy hagyjak neki békét az ilyen ostobaságokkal. Természetesen

párbaj lett, kardpárbaj volt, ő kapott egy szúrást s feküdt két héttig, én valamivel tovább. Mikor felépültünk, elmentünk Ilon nénihez, de maga akkor már az ország másik felében csavarta el az emberek fejét.

Az asszony érdeklődve hallgatta. Aztán halkán mondá:

— Igaz, én is hibáztam. Nem voltam őszinte. — De nem baj, maguknak egyiküknek sem volt messze utánam jönni. A sebekkel együtt kigyógyultak a szerelemből is. Nem igaz?

Horthy vállat vont. Maga sem tudta. Az asszony nem kutatott tovább, hanem folytatta:

— Habár az egész párbajhistóriáról egy szót sem tudtam, mégis sokáig gondoltam az után, hogy tulajdonképpen nincs is szerelem. Csak alkalom van és körülmények vannak. A maguk viselkedése után ez volt a legtermészetesebb következtetés. Később azután megváltozott a véleményem.

— Férje? — kérde Horthy összeharapva a száját.

— Az — intett a nő. Aztán odafordult a férjhez: — Maga még nem nő?

— Nem. — De komolyan szereti a férjét?

— Nagyon.

Horthy ajkára harapott.

— Mi a férje? — kérde aztán.

— Földbirtokos. Nyáron lakunk csak a birtokon, télen a szomszéd városban. Ha arra jön, látogasson meg. Nagyon csinosan néz ki nálunk.

Horthy meghajította magát és hallgatott.

— Igen — folytató a szép asszony elmélázva, így van az, bolygócsillagok voltak magam is, Koncsek is, sok más is... Sokáig elgondolkoztam.

A vonat fűtyült.

Az asszonyban megint felébredt a pajkoság, elnevette magát: Koncsek csillag! Ezt sem

mondta még senki! — Aztán ismét elmélázott Pedig azok voltak mind, mind...

A férfi gondolkozva hallgatott...

— Lásza ez így van — folytató az asszony — magának is voltak bolygócsillagjai, mindenkinek voltak, aztán megjő a nap, mindenkinek megjön. Magának is megjön majd a napja.

Horthy gunyosan elhúzta a száját. Az önkéntes mentők jelszavát készült cizálni: „Mindnyájunkat érhet baleset.” De torkán akadt a szó. — Nem volt képes gunyolódni. Adta magát egy megmagyarázhatatlan szentimentális, méla hangulatnak. Jól esett neki a rothadó társadalom termékei, a léhaság, a cinizmus közepette halani a hit szavát a régi ideál ajkairól. Szótlanul megcsókolta az asszony kezét.

— Isten önnel Horthy, — intett az — látogasson majd meg.

A szép asszony kifelé ment.

Horthy odalépett az ablakhoz; látni akarta a fogadtatást. Magas, dőlözeg fiatal ember állt a perronon, derekánál fogva emelte le a törékeny kis alakot. Még egy percig tartotta a levegőben, mielőtt letette a földre.

Az asszony még egyszer visszaintett Horthynak, férjének mondvá pár halk szót. Az is odaköszönt. Aztán az ura karjába kapaszkodott, apró alakját kiegyenesítve iparkodott lépést tartani a Herkulussal.

A gyorsvonat ablakában pedig még mindig ott állt a főjegyző ur és nézett arrafelé, a merre a szép asszony kocsija eltűnt. Idegesen dobolt ujjával az ablaktáblán... „Bolygócsillagok... magának is eljön majd a napja...” mormogta halkán. Sőhajtott egyet, aztán végigfeküdt a pamlagon és folytatta francia regényét.

burgban értékü...
díj, mely...
Vollgeur...
dási pia...
készeres...
szeret pé...
német lov...
Elemér g...

* A...
tatási m...
1003 ik e...
intézet k...
ország T...
Társaság...
nek ára...
könyvtára...
rá a gond...

* T...
nepségei...
esemény...
még, ha...
gyobb é...
külföldiek...
elmult na...
egy nagy...
névének...
megjelent...
jubileuma...
diszkiadás...
ris irodalm...
ünnepégek...
együtt e...
éppen a f...
vezett ki...
gényét is...
a Fekete...
becsét m...
meinek p...
bolondjai...
XLIV. k...
k. Az ara...
tied. övé...
Föld felet...
regények...
dekes az...
szerelem...
az utóbbi...
vallanom...
vesebb reg...
a magyar...
mü megsz...
nunk, min...
könyvvásá...
kötetes...
tetelek me...
hető s hog...
tájékoztat...
Révai test...
ság (Budap...

— Csak arra vagyok kíváncsi, hogyan fogja behegeszteni azokat a pofonokat, amiket erre a hirre a feleségemtől kapok.

— Nagyszentmiklósi vásár. „Turi vásár sátor nélkül” ezt a népszerű dalt „Nagyszentmiklósi vásár eső nélkül” refrainnal lehetne énekelni, mert az eső, a vásáros népség réme, mint onnan írják, megint elrontotta a jó vásárt.

Nagyszentmiklóson különben nem emlékeznek, hogy a vásárjuk minden eső nélkül mult volna, pedig a ki az ottani vásárteret látná, esőidőben azt mondaná bizonynyal: ments meg uram tőle, mert bokáig ér a legkisebb esőben is a sár.

Leg

Az osztrák

Bécs, esti kiadás az osztrák tember ha

Középor

Budap

É. a köve

A zöl

viselője,

beszámoló,

tekintése ve

Gyetta köz

tétel a köz

kérlette, ho

iskolai álla

A tanácsko

mert fölbu

háza elé és

és az államo

aza fenyege

A szólót a

békítette, d

rembe akar

főszolgabíró

át a ház

Magyar ló diadala külföldön. Hamburgban tegnap került döntésre a 100,000 márka értékű s 2000 méter távolságu Hamburgi nagy díj, melyre tölünk 3 ló: Ganache, Toreador és Voltigeur voltak kötelezve. A főfavorit a fogadási piacon Toreador volt, mely ellen csak kétszeres pénzt kínáltak; Ganache ellen 2¹/₂ szeret pénz volt a bookmakerek kínálata; míg a német lovakat elhanyagolták. A diadalt Batthyányi Elemér gróf 5é. p. m. Ganache aratta.

Irodalom és művészet.

* Ajánlott pályamunka. Vallás és közoktatási m. kir. miniszter f. évi július hó 1-én 1003 ik eln. sz. alatt a kir. tanfelügyelőségekhez intézett körrendeletével Varga Ottónak „Magyarország Története“ című illusztrált s a Kisfaludy Társaság által pályakoszoruzott munkáját, melynek ára füzve 7 frt, kötve 8 frt, az iskolai könyvtárak részére melegen ajánlotta. Felhívjuk rá a gondnokságok és az iskolaszékek figyelmét.

* Tíz kötet Jókai. A millenáris év ünnepeink zajában is nagy jelentőségű irodalmi esemény, ha egy kötet jelenik meg Jókaitól. Hát még, ha tíz jelenik meg egyszerre a mi legnagyobb élő poétánktól, a kit a Budapestre özönlő külföldiek nem győznek eléggé ünnepelni! Az elmúlt napok eseményei a mellett tanuskodnak, hogy nagy nemzeti ünnepünknek nimbusát Jókai nevének varázsa nagyban emelte és így a ma megjelent tíz kötet Jókai — a mely a költő jubileuma alkalmával sajtó alá rendezett nemzeti kiadásnak ötödik sorozata — valóban millenáris irodalmi eseménynek tekinthető az ezredéves ünnepségek sorában. Ez a sorozat, melylyel együtt eddig összesen ötven kötet — tehát éppen a fele — jelent meg a száz kötetre tervezett kiadásnak, Jókai két legnépszerűbb regényét is magában foglalja, az Arany embert és a Fekete gyémántokat. Az újabb sorozat nagy becsét mutatja egyébként az egyes kötetek címeinek pusztá felsorolása: XLI. k. A szerelem bolondjai, XLII. k. Fekete gyémántok XLIII—XLIV. k. Es mégis mozog a föld, XLV—XLVI. k. Az arany ember, XLVII—XLVIII. k. Eayém, tied, övé, XLIX k. Virradóra (Novellák), L. k. Föld felett és víz alatt. A véres kenyér (kisebb regények). Irodalmi szempontból is rendkívül érdekes az a két új utóhang, a melyet Jókai A szerelem bolondjaihoz és az Arany emberhez irt, az utóbbiról egyebek közt azt írván: „Be kell vallanom, hogy nekem magamnak ez a legkedvesebb regényem.“ Nem szűkséges, azt hisszük, a magyar olvasó közönségnek a monumentális mű megszerzését ismételt figyelmébe ajánlanunk, mindössze arra akarjuk figyelmeztetni a könyvvásárlókat, hogy Jókai Mór műveinek száz kötetes nemzeti kiadása rendkívül könnyű feltételek mellett részfizetés útján is megszerezhető s hogy a módozatok felől szívesen szolgáltatók tájékoztatással a kiadás rendezésével megbízott Révai testvérek irodalmi intézet részvény társaság (Budapest, váci-utca 1).

Legújabb hírek.

Az osztrák parlament feloszlata.

Bécs, július 7. A Fremdenblatt mai esti kiadásában megczáfolja a hirt, mintha az osztrák kormány a Reichsrathot szeptember havában fel akarná oszlatni.

Közapor Zsilinszky államtitkára.

Budapest, július 7. A félhivatalos O. É. a következő távirati tudósítást közli.

A zólyomi kerület országgyűlési képviselője, Zsilinszky Mihály államtitkár beszámolója után az állami iskolák megtekintése végett a kerület községeibe utazott. Gyetva községet látogatta meg. A mint kisértevel a község házába tért, a bírót magához kérte, hogy a kedvező elintézés alatt álló iskolai államosítás ügyéről beszéljen vele. A tanácskozást azonban nem folytathatták, mert fölbujtott néptömeg gyűlt a község háza elé és egyik szószólójuk a terembe hatolt és az államosító szándék megvalósítása esetén azza fenyegették a tanítókat, hogy elűzik őket. A szót az államtitkár nyugodt hangon bekötötte, de a tömeg mindenáron a terembe akart hatolni, mire a nagyszaltnai főszolgabíró tanácsára a mellékszobákban az a ház tulsó oldalán álló fogathoz

mentek s az államtitkár Huszagh pártelnökkel kocsi alá állomásra hajtottak. A mint a nép észrevette a menekülést, hatalmas közaport zudított a sebesen vágató hintó után. A hintó megsérült, de a bennülőknél semmi baja nem történt. Két kereskedő annak a szerencsés körülménynek köszönheti életét, hogy a gyermekcsoporthoz menekülve azon ártórték, úgy juthattak haza, különben agyonkövezték volna őket. A közapor egy gyetvai lakost is érte, a ki a tüntetők között állt s a ki kötél találva, véresen rogyott össze.

Agliardi távozása.

Budapest, július 7. Ma utazott el Agliardi nunciusz Rómába. A bucsuzó pápai diplomatát Bécs számos előkelősége kísérte ki a nyugati pályaudvarba. Ott volt sok arisztokrata és a bécsi egyetem antiszemita diákegyesületeinek több képviselője. A külügyi hivatal nem képviselte senki. A közönség sorában két antiszemita község-tanácsos is jelen volt.

A czár látogatásai.

Bécs, jul. 7. Pétervárról érkezett jelentések szerint a czár egészségi állapota kedvező. A czár eddigi program szerint Berlinben, Darmstadtban és Bécsben tesz látogatást. Nem bizonyos, hogy Londonba is ellátogat-e.

Táviratok.

A kvóta.

Budapest, július 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a két kormány képviselői ma folytatták a kiegyezési tárgyalásokat.

A tanügyi kongresszus.

Budapest, július 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A katolikus tanítók országos kongresszusának ma volt a második napja, a mikor is a szakosztályok ülészetek. Az oktatás és nevelésügyi osztály gyűlésén Oberst határozati javaslatot terjeszt be az iránt, hogy a katolikus népiskolákat, mint a melyek az állam fennmaradásának legbiztosabb tényezői, nemcsak védeni, hanem fenn is kell tartani, mert ez nemcsak az egyház érdeke, hanem hazafias kötelesség, de végre is megköveteli a nemzet érdeke. (Hosszantartó éljenzés.)

Göndör pozsonyi igazgató határozati javaslatot nyújt be, hogy a városok nem magyar ajkú népiskoláiban a magyar nyelv mint tannyelv állapittassék meg a törvény által, továbbá a tanítók az anyanyelvvél párhuzamosan tanítsák azt. (Általános tetszés)

A szervezési osztály szintén határozati javaslatot fogadott el a tanítók fizetéséről és az országos iskolai alap létesítéséről. A hitoktatás osztály pedig a hitoktatás hathatós emelésére vonatkozólag fogadott el egy javaslatot.

Gyilkos vonat.

Budapest, július 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A déli vasút gyorsvonata ma a határszélén elgázolt egy bérkocsit, melyben nyolczan ültek. A kocsiiban ülők közül öt meghalt, három pedig súlyosan megsebesült.

A kiállítás.

Budapest, július 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A kiállítás látogatására egyre többen érkeznek a fővárosba, a mit nagyrészt annak is tulajdonítanak, hogy az idő megváltozott. A tegnapi érkezők száma 18,075.

Gyilkosság a Ferencvárosban.

Budapest, július 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Czibra Antal ferencvárosi subancz Szabó János közművelegényt rablási szándékból gyilkolta meg. A gyilkos egy percig sem tagadta tettét, hanem részletes vallomást tett.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Kassa állomásán az 1896. évi december hó 31-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt, azaz 1899. évi december hó 31 ik napjáig ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Kassa állomásán levő vendéglői üzletére 14633. számhoz.“ felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1896. évi október hó 1-ső napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térti vevény mellett — nyujtandók be. Bánatpénz fejében pedig 100 frt, azaz egyszáz o. é. frt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírban — a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Miskolczon az 1896 évi szeptember hó 30 ik napja déli 12 óráig beteendő.

A vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevők-től feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik, s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe véteteni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre szabadon választhasson.

Miskolcz, 1896. június hó 19 én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak India állomásán az állomási vendéglői üzletére kötött szerződés 1896. évi október hó 31-én lejárván, nevezett vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra, azaz 1896. évi november hó 1-től 1899. évi október hó 31-ig leendő bérbeadására ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak India állomásán levő vendéglői üzletének bérbevitelére 18075/98 számhoz.“ — felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal (iparengedély és erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1896. évi július hó 30 ának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térti vevény mellett nyujtandók be; bánatpénz fejében pedig 150 azaz Egyszázötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál 1896. évi július hó 29-én déli 12 óráig leteendő.

Ertékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de csak a névértékan alul fognak számíttatni.

A nevezett vendéglői bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest, Külső kerepesi ut 8. ház-csoport I em. 33. szám) vagy Budapest jobbpárti (keleti p. u.) és győri forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlatot tevők-től feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe véteteni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbpárti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők között szabadon választhasson.

Budapest, 1896. május havában.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

H i r d e t é s e k.

6949. kig. szám. 1896.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében lemondás folytán megüresedett községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A szülésznő javadalmazása 80 frt törzsfizetés és minden szülési esetben 1 frt díj.

Felhivatnak mindazok, kik az üresedésben levő állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt, kellőleg okmányolt, nyelvismeretüket igazoló kérvényüket július hó 31-ig alosírottnál annál inkább mutassák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyszentmiklós, 1896. évi június hó 30-án.

Hadffy,
főszolgabíró.

631-33

1135. sz. kig. 1896.

Hirdetmény.

Bobda község képviselőtestülete a határában (ezirka 1800 hold) levő fő- és dűlőutak kimérését, a szántóföldek tényleges birtok szerinti részletézését és egy határtérkép szerkesztését határozta el. Felkértek munkára reflektálók ajánlataikkal f. évi július hó 30-ig fenti község előjáróságához fordulni.

Bobdán 1896. évi június hó 30-án.

626-32

Az előjáróság.

6869. köz. szám. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye nagyikindai járáshoz tartozó Szaján községben a jegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitattik.

Ezen állás 600 frt évi fizetés, 40 frt irada- és 40 frt utiállánnyal, — továbbá szabad lakás, az ahhoz tartozó kerthasználat, és a magánmunkálatokért járó és szabályrendeletileg megállapított díjakkal van javadalmazva.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy törvényszerű képesítéseket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket alosírottnál folyó évi július hó 25-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a netán később érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagy-Kikindán, 1896. évi június hó 30-án.

Grób Béla,
főszolgabíró.

4746. sz. kig. 1896.

A csenei járási főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött s 500 frt évi fizetéssel valamint körén belül teendő hivatalos utazásnál szabad fuvarozással egybekötött Horv.-Kécsa, Rom.-Kécsa, Szerb-Klári és Horv.-Kári községekből álló körorvosi állásra pályázatot nyitok.

A körhöz tartozó községek lélekszáma 6727 és a községek egymástól távolsága 3,8 km.

Felhivatnak pályázni óhajtók, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a csenei főszolgabíróhoz címezve f. évi július hó 28-ig terjesszék be.

A látogatási díjak R.-Kécsán és Horvát-Kécsán nappal 30 kr, éjjel 50 kr. Horvát-Klárin és Szerb-Klárin nappal 40 kr, éjjel 80 kr.

Csene, 1896. évi július hó 1-én.

Dömötör
szolgabíró.

628-31

5659. sz. 1896.

Perjámosi járási főszolgabírótól.

Pályázat.

Torontálvármegye perjámosi járáshoz tartozó Sárafalva községi körorvosi állás elhalálozás folytán megüresedett. A körhöz tartozik: Sárafalva, Szent-Péter, Szent-Péter-német és Egres községe.

A községi körorvos évi fizetése 800 frt és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. 14. §-ában körülírt képesítéseket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi július hó 26-ig hozzám adják be.

Perjámoson 1896. július hó 3-án.

Gyertyánffy Dénes,
főszolgabíró.

636-21

2205. kig. szám. 1896.

Hirdetmény.

Szerb-Módos község előjárósága közhirre teszi, hogy 1896. évi július hó 11-én d. e. 9 órakor a község tulajdonát képező 2 drb mén ló a község háza előtt nyilvános árverésen el fog adatni.

Szerb Módos, 1896. évi július hó 6-án.

637-11

Az előjáróság.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A szárcsa-vattinai tvh. közúton levő kanaki Berzava-híd vas felszerkezettel leendő újból építése, a nm. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi 32.230 sz. a. rendeletével jóváhagyott tervek alapján 30.360 frt 87 kr összköltséggel, Torontálvármegye közig. bizottságának f. évi 3337. sz. a kelt határozatával elrendeltetvén, a munkálatoknak biztosítása czéljából az alulírt hivatalnál f. évi augusztus hó 3-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenyárgyalás tartatik.

Felhivatnak a versenyzői óhajtók, hogy 5% bánatpénzzel, vagy ennek a vármegyei főpénztárnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt s alábbiak figyelembe vételével szerkesztett ajánlataikat a fent kitűzött időig annyival inkább adják be, mert később érkezett, vagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok semmi esetre sem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlat tehető csak az alépitményre külön is és a vasfelszerkezettel együttesen

is. Az alépitményt a hivatalnál elfekvő tervek szerint tiszta beton-falazatból, vagy beton alapozáson nyugvó téglafalazatból lehet készíteni s így ezek bármelyik nemére tehető ajánlat.

A beton-falazatnál mérvadó feltételeket s betartandó szabályokat a szolgálati „utasítás” 29. §. 1. pontjában előírtak mérvadóknak.

A falazott hídfőknél portlandi cementvakolat veendő számításba és az ajánlat erre vonatkozólag teendő.

A vasszerkezetekre vonatkozó részletes feltételek és vázlatrajzok az alulírt hivatalnál beszerezhetők.

Tájékoztatónál felemlítettük, hogy e vasfelszerkezetenél alternatív ajánlat teendő tölgyfa és zorévason nyugvó kavics járó pályás szerkezetekre.

Az ajánlat a falazási egyéb munkákra is egységárakban részletes költségvetés csatolása mellett, a vasszerkezetnél a szerelési-, szállítási- és minden egyéb költséget magában foglaló egységár mellett teendő.

Az ajánlatban úgy az általános és szokásos részletes, mint a különleges feltételek ösmerete és elfogadása világosan kiirandó.

Nagy-Becskereken, 1896. évi július hó 3-án.

635-31

M. kir. államépítészeti hivatal.

Hirdetmény.

Néhai méltóságos Schaeffer Antal pápai praelatus ur örökösei részéről ezennel közhirre tetetik, hogy f. évi július hó 12-én d. u. 2 órakor a rom. kath. plébánia-lakban számos ingóságok nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett elárvereztetnek.

N.-Becskerek, 1896. július hó 8-án.

638-31

Az örökösök.

10664. sz. kig. 1896.

634-11

Hirdetmény.

Nagy-Becskerek rend. tan. város pénztárai és alapjainak 1895. évi zárszámadásai azzal tételnek ki közszemlére a mai naptól számított 15 napon át, hogy azok a hivatalos órák alatt a városi számvevőség-nél megtekinthetők.

Nagykecskerekén 1896. évi július hó 4-én.

Krsztics János,
polgármester.

Van szerencsém a n. é. építőközönség tudomására hozni, hogy Kremer Fülöp ur

czementáru-gyárát

átvettem és nálam ezentul csakis elsőrendű portland-czementből készült saját gyártmányu czementlapok, márványmosaiklapok, itató-vályúk, ereszcatornakagylók, határjelkövek, valamint gipszből készült építési díszítmények a legszebb kivitelben, jutányos áron kaphatók.

Ajánlok ezenkívül kiváló minőségű fehérmeszet, román- és portland-czementet, gipszet, kátranyt, carboleumot, fedőpépet és elszigetelő lemezeket.

Özv. Guttman Jakabné,

Gabnatér.

384-26.12